

Šiandien – mėnulio deščia.
Saulė teka 4 val. 41 min., leisis

21 val. 56 min. Dienos ilgumas 17 val. 15 min.

Vardadienai: šiandien – Almina, Alminas, Alminta, Almintas, Bazilė, Bazilius, Bazilis, Labgaudas, Labvarda, Labvardas, Pamedas, rytoj – Bargailas, Bargailė, Barinta, Barintė, Barys, Barkinta, Barkintas, Kirstautas, Krescencija, Modesta, Modestas, Vitas, penktadienį – Bena, Benadas, Benas, Benė, Jūra, Jūras, Jūratė, Jūris, Tolmina, Tolminas, Tolminė.

Birželio 14 – Gedulo ir vilties diena. Palaimintojo arkivyskupo Teofiliaus Matulionio diena. Pasaulinė krauso donorų diena.

Birželio 15 – Okupacijos ir genocido diena.

Maisto gamyba ar gamtosauga – kam pirmenybė?

Justinas ADOMAITIS

Gyvename neramu geopolitiniu laikotarpiu. Mename tėvų ir senelių pasakojimus apie praėjusį karą, neramu pokarį. Lietuvos vi suomet turėjo duonos ir lašinių, nes netekėtys stovėjo už durų. Šiandien kuriame gerovės valstybę, tačiau ant stalo vis dažniau dedame įvētinius maisto produktus. Kodėl veiveriškiai atsisako pieno ūkių, o beveik visose seniūnijose atsisakyta kiaulių ūkių? Kur valdžios, o kur ūkininkų „neapsižiūrėjimai“? Ieškosime tiesos pavieniui ar kolektyviai?

Prienuškiai LŪS 37-ojo suvažiavimo delegatai Asta Gluoksnienė ir Darius Steponkevičius su rajono organizacijos vadovu Martynu Butkevičiumi.

Vytauto Didžiojo universiteto Žemės ūkio akademijoje (Kauno r.) vyko 37-asias Lietuvos ūkininkų sąjungos (LŪS) suvažiavimas, surengtas LŪS prezidiumo sprendimu. Daugiau nei 5 tūkst. ūkininkų vie-

nanti organizacija regionuose turi 41 skyrių, atstovauja šalies žemdirbiams valdžios institucijose ir tarptautinėse organizacijose. Suvažiavime

(Nukelta į 3 p.)

Pirmiausia ieškojo gerumo...

Praėjusį penktadienį ilgamžiškumo dovana apdovanotas vyriausias Prienų globos namų gyventojas Antanas VARŽGALYS minėjo 103 metų sukaktį. Gimtadienį sukaktuvininkas sutiko vaku, giminaicių ir Globos namų darbuotojų apsuptyje.

Šios gražios ir iškilios sukakties proga senorą pasveikino ir Prienų rajono savivaldybės meras Alvydas Vaicekauskas, vicemerė Laimutė Jančiukienė, Globos namų direktorė Inga Barkauskienė. Jis buvo perjuostas ir šiai garbiai sukakčiai atminti skirtą juosta. Tardami padėkos bei sveikinimo žodžius išskirtinio gimtadienio sulaukusiam sukaktuvininkui visi linkėjo sveikatos, stiprybės įžengus į antrajį gyvenimo šimtmetį bei jį supancių žmonių meilės ir šilumos. Nuskambėjo ir bažnytinis „Ilgiausių metų“ palinkėjimas, nes gerbiamam Antanui labai svarbi bendrystė su Dievu, malda.

Beveik dešimtmetis, kai gerbiamas Antanas gyvena Prienų globos namuose. „Dėkoju likimui, kad jis atvedė į šiuos namus, kur esu apsuptas čia dirbančių žmonių dėmesiu, nuoširdumu, kad galiu ramiai sau leisti dienas ir džiaugtis kiekviena akmirką...“ Savo gyvenime jam daug ko teko patirti, nes laikotarpis buvęs

Antanas Varžgalio dukrai Birutei, sūnumams Aloyzui ir Juozui, marčiai Alfredai ir žentui Kęstučiui tėcio įdiegtos vertybės – labai svarbios. Jie jas stengiasi perduoti savo vaikams, vaikiciams.

sunkus – kar metai, neramus pokaris. Visą gyvenimą buvęs su žmonėmis ir tarp žmonių, juose pirmiausia ieškojo gerumo. Niekada nerūkė, nepiktinaudžiavo alkoholiu, valgė kai mišką sveiką maistą. Visada į viską stengėsi žūrėti pozityviai ir ramiai, gal ir dėl to iki šiol nėra rimtai sirges ir vaistų beveik nenaudoja. Labiausiai senoras džiaugiasi savo vaikais, anūkais, proanūkais, – užaugusiais ir į gyvenimą išėjusiais dorais, sažiningais, kitų pagarbą bei pasitikėjimą pelniusiais žmonėmis.

Po sveikinimų sukaktuvininkas visus svečius pakvietė prie šventinio stalo, pasivaišinti, padainuoti, pabendrauti, prisiminti nueitą ilgą gyvenimo kelią...

„Gyvenimo“ informacija

Gerbiamas sukaktuvininkas – jų sveikinusiu ir juo besirūpinančiu žmonių apsuptyje.

Arčiau žmonių

Rūpi kurti švarią ir patogią aplinką

2 p.

Tai, kas išaugina...

Rūpi kurti švarią ir patogią aplinką

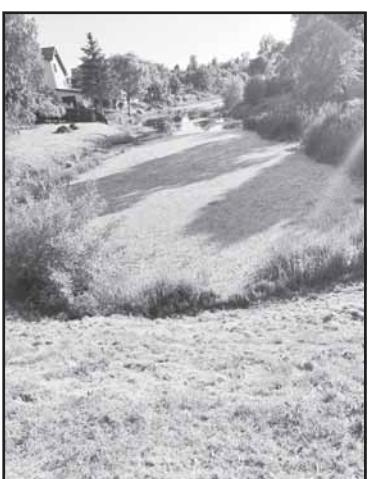
Pakuonio seniūnijos gyventojai gausiau, nei praėjusiais metais, susirinko į seniūnijos atskaitinį susirinkimą, Jame tradiškai dalyvavo ir meras Alvydas Vaicekauskas, vicemeras Laimutė Jančiukienė ir Jūratė Zailskienė, atvyko ir Savivaldybės tarybos, seniūnijos teritorijoje veikiančių bendruomenių narių.

Susirinkime išklausyta seniūno **Antano Keturakio** pristatyta seniūnijos veiklos ataskaita už 2022 metus, aptartos šiam kraštui būdingos ir gyventojams rūpimos problemas. Seniūnas papasakojo ir skaičiai paliustravo, kaip buvo išgyveninamos seniūnijai priskirtos funkcijos, akcentavo tas sritis, kuriose išyko gerų pokyčių. Jo teigimu, prie Pakuonio miestelio kapinių įrengus vaizdo stebėjimo kamерą, pastačius rūšiavimo konteinerius, lankytogi išmoko tvarkingiau rūšiuoti atliekas – stiklas yra atskiriamas nuo žaliųjų atliekų. Pasiteisino trinkelėmis grindžiamas takas kapinėse, kuriuo yra patogu naudotis neįgaliesiems. Seniūnijai skirtas traktoriukas praverčia ir vasarą, kai reikia šienauti pakelės ir viešias erdves, ir žiemą, kai reikia nustumdyti sniegą. Deja, anot seniūno, daug atliekų susidaro aplieštose sodybose. 16-kai aplieštų ir neprisiūrimų pastatų ir sklypų savininkų išsiusti paraginimai susitarkyti. Ateityje šiu objektų sąrašas bus skelbiamas Prienų rajono savivaldybės elektroniniame puslapyje bei feisuke. Ir pačios seniūnijos iniciatyva, pasak seniūno, kasmet nugriaunama po vieną kitą gyvenamosios aplinkos nepuošiantį aplieštą pastatą.

160 padangų – tiek jų buvo surinkta į vieną vietą iš pakelių, kitų teritorijų, ypač aplink Pociūnų aerodromą, spėjama, kad tokiu būdu pavojingomis atliekomis atsikratė automobilių remonto garažai. Seniūnas kvietė vėtros gyventojus būti pastabiams, apie žinomus aplinkos teršimo atvejus informuoti seniūniją.

Jis taipogi pasidalino šiųmečiai planais: planuojama asfaltuoti Kalnelio gatvės atkarpat, suremontuoti krepšinio aikštelių ir nugriauti aplieštą pastatą Ašmintos gyvenvietės parke, testi šviestuvą ir Pakuonio kapinių tako plėtrą, išrengti laiptus į Pašventupio piliakalnį, išpjauti pavojingus medžius, inicijuoti Kuonios tvenkinio valymą ir kt.

Atskaitiniame susirinkime

Seniūnas A. Keturakis.

dalyvavęs meras ir jo politinės komandos nariai savo pasiskymuose ne tik pasidžiaugė šio krašto žmonėmis, turiningu kultūriniu gyvenimu, saviveiklos kolektyvais, bet ir paliepti gyventojams svarbias vietinės reikšmės ir regioninių kelių priežiūros bei asfaltavimo, šaligatvių įrengimo, vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros, daugiabuciu renovacijos, civilinės saugos temas. Gyventojų šurmului sukėlė mero pažadas pradeti Kuonios upelio ir tvenkinio valymo darbus. Meras ragino gyventojus susitarkyti, nes darbų metu pajudinti šlaitai atidengis ir nelegaliai įkastus nuotekų išleidimo vamzdžius, jeigu tokį yra.

I diskusiją išitraukė UAB „Prienų vandenys“ direktorius **Rimantas Ignatavičius** paaškino, kaip reikėtų tinkamai, pagal aplinkosauginius reikalavimus prižiūrėti ir tvarkyti turimus individualius valymo įrenginius bei išgriebimo duobes. Jis taip pat informavo apie parengtą ir eurocipio finansavimo laukiantį Pakuonio miestelio Sodų gatvės dalies nuotekų tinklų plėtros projektą.

Vicemeras **Jūratė Zailskienė**, prisimindama praėjusiais metais seniūnijos atskaitiniame susirinkime vieno gyventojo iškeltą civilinės saugos problemą, patikino, kad šiaisiai metais Pakuonio miestelyje bus įrengta perspėjimo sirena, priminė apie seniūnijoje esančias laikinas priedangas. Vicemeras taip pat pasidalino nerimu dėl Vangų karjero veiklos poveikio aplinkai ir kelių būklei, kvietė gyventojus aktyviai išsakyti savo problemas tiesiogiai arba skambinant Savivaldybės puslapyje nurodytais telefonais.

O susirinkime dalyvavę gyventojai kėlė klausimus dėl netinkamo nuotekų tvarkymo miestelyje ir nuotekų išvežimo paslaugos, dviračių tako įrengimo nuo Pakuonio miestelio iki Kauno plento; pageidavo pavėlini popietinio maršrutinio autobuso išvykimo iš Prienų į Pakuonių laiką tam, jog šiuo maršrutu atvykusieji spėtų mieste apsipirkti ir kt.

Meras Alvydas Vaicekauskas su komandos nariais taip pat lankėsi Pašventupio, Bačkininkų, Ašmintos kaimuose, Vanguose ir šalia esančiame žydro karejere, Pagirmuonio dvare, su seniūnu aptarė šių vietovių ir objektų aktualias.

Dalė Lazauskienė

Gyvenimas

Nuo ko priklauso geriamojo vandens kokybė?

I Prienų miesto gyventojų būstus centralizuotai tiekiamas požeminis vanduo atiteka geros kokybės, todėl yra tinkamas gerti tiesiai iš čiaupo, – tikina UAB „Prienų vandenys“ direktorius Rimantas Ignatavičius, remdamasis požeminio vandens telkiniių monitoringo ir atliekamų vandens tyrimų duomenimis.

Išgaunamas iš požemininių šaltinių

Anot R.Ignatavičiaus, Prienuose per parą išgaunama apie 1 tūkst. kub. m, o suvartojo ampie 800–900 kub. m vandens. Rezervuarė palaikomas apie 2 tūkst. kub. m vandens kiekis, kurio, nutrukus elektros tiekimui ar kilus kitai ekstremaliai situacijai, miestui pakauptų trims paroms ir ilgiau. Nors Lietuvoje gyvename taikos sąlygomis, vadovas neslepia, kad bendrovėje aptariami ir veiksmų, esant nemumatytiems atvejams, planai. Dėl karinių ar teroristinių veiksmų likvidavus vandenvietę, vandens gerinimo įrenginius, bendrovė tiekė vandenį tiesiai iš grėžinių arba inicijuot alternatyvų vandens išvežojimą, kad patenkintų gyvybinius miestiečių poreikius.

R.Ignatavičius atkreipia dėmesį į tai, kad dažniausiai yra užteršiami paviršiniai vandenys, todėl gerti vandenį iš šulinio galbūt nesaugu dėl netolišče vykdomos ūkinės veiklos ar kitų veiksmų. Žmonių, turinčių nuosavus grėžinius, kasdien vartoja vandens savybės ir kokybė labai priklauso nuo grėžinio vietas parinkimo, įrengimo, priežiūros, nuo to, kaip laikomas grėžinio apsaugos zonai nustatyti reikalavimų. Todėl planuoantiems iširengti nuosavus grėžinius jis primena iš anksto pasirūpinti leidimu. Jis reikalingas ne šiaip sau. Darant grėžinių, pasiekiami skirtingame gilyje esantys išairių vandens kladai: vienuose gausu sulfitu, kituose – geležies, todėl, išgaunant vandenį iš šių sluoksninių, galbūt reikalingi jo gerinimo įrenginiai. Grėžiant nelegaliai, gėlo vandens kladai galbūt užteršiami mineraliniu vandeniu. Jeigu buvę grėžiniai paliekami neužsandarinti, per juos išpožeminį vandenį patenkinta.

Tikslas – ne bausti, o ugdyti supratimą

UAB „Prienų vandenys“ siekia informuoti gyventojus, kad švaraus vandens prieinamumas visiems, gamtos išteklių apsauga priklauso ir nuo pačių žmonių ištraukimo, atsakingo požiūrio į vartojimą, atliekų tvarkymą. Rimanto Ignatavičiaus nuomone, pasiteisino Prienų rajono mokyklų mokiniams organizuotos Atvirų durų dienos, kurių metu vairai apsilankė įmonėje, susipažino su jos veikla. Jiems buvo papasakota, kaip išgaunamas vanduo, vaizdžiai pademonstruota, ko negalima mesti į nuotekų tinklus. Tikimasi, kad, sugrižę į namus, jie pasidalins savo

ispūdžiais su suaugusiais ir tokiu būdu edukojuos.

Pastaraisiais metais bendrovė skiria daugiau dėmesio aplinkosauginių reikalavimų įgyvendinimui vandentvarkos srityje. R. Ignatavičius asmeniškai lankosi seniūnijų atskaitiniuose susirinkimuose, informuodamas gyventojus apie galimybes prisijungti prie centralizuotų vandentiekio ir nuotekų tinklų, perspėdamas juos, kad, kilus įtarimui, ar tinkamai tvarkomos nuotekos, jie gali sulaukti netikėtų „sveicių“. Pasak jo, bendrovė specialistai kartu su aplinkosaugininkais nuolat organizuoja patikrinimus. Pirmiausia reidų metu lankomasi pas tuos gyventojus, kurių išrengė talpyklas, nors turi galimybę prisijungti prie centralizuotų nuotekų tinklų, taip pat kontroluojami besinaudojantys individualiai valymo įrenginiai.

– Jeigu gyventojai deklaruoją, kad yra mūsų bendrovės klientai ir išveža nuotekas į valymo įrenginius, galime patikrinti, kokiu periodiškumu jie tai daro, palyginti, kiek suvartoja vandens ir deklaruoją nuotekų. Juokauju, bet paprastai sažininkiausiai reikalavimų laikosi tie, šalia kurių sodybų nėra pratekančių upelių... – konstatuoja R.Ignatavičius. Jis primena, kad gyventojai, išrengę individualius valymo įrenginius („Traidenis“, „Feliksnavis“ ir kt.), turėtų laikytis gamintojo nurodytų priežiūros reikalavimų ir reguliarai – kartą ar du per metus – išvežti susidariusių dumblą, išplauti įrenginius.

UAB „Prienų vandenys“ numato teikti ir individualius nuotekų valyklių priežiūros (dumblo išvežimo, išvalyto vandens kokybės tyrimo ir kt.) paslaugas klientams, pasirausiuiems sutartis.

„Nelegalų“ laikai baigiasi

– Keli dešimtmečiai gyvenimo sovietinėje santvarkoje žmonių maštyme paliko tam tikrų štampų. Yra žmonių, kurie nemato nieko blogo išgriebimo duobių turinį išpilti laukose, išleisti į griovius. Nuotekos sunkiasi į grūntą, gali pasiekti ir požeminius vandenis, kurie yra užteršiami. Bet situacija Prienų mieste ir miesteliuose pamažu geresja. Prieš trejus metus bendrovė specialistai automobiliais iš individualių talpyklų surinkdavo 6 tūkst. kub. m nuotekų per metus, šiuo metu išvežama apie 10 tūkst. kub. m. Vis daugiau žmonių supranta, kad „duobės“ ne išeitė, sulaukiame prašymų prisijungti prie centralizuotų nuotekų tinklų. Patariame, pakontro-

UAB „Prienų vandenys“ direktorius R.Ignatavičius.

liuojame, kad būtų išvengta nuotekų infiltracijos, lietaus nuotekų prijungimo, nes neapskaitytų kiekį sutvarėjimas valymo įrengimose didina įmonės sąnaudas, taipogi atsiliepia ir vartotojų piniginėms, – akcentuoja UAB „Prienų vandenys“ direktorius.

Jis atskleidžia, kad prieš trejus metus bendrovė įsigijo specialų aparātų, kurio pagalba pučiant dūmus į vamzdynus yra nustatomi jų įtrūkai, nesandarumai. Tokiu būdu netiketai išaiškinami ir nelegaliai prisijungę vartotojai.

Gyventojas, kuris nelegaliai į centralizuotus tinklus nukreipia liečius ar buitines nuotekas, galima sakyti, apvagia savo kaimynus, kurie susimoka ne tik už savo, bet ir už „viršplanines“ nuotekas. Būna įvairių atvejų, kartais žmonės įsigija sodybas ir sakosi nežinojė apie nelegalius prijungimus. Neshubame bausti, kiekvienu situaciją aiškiname individualiai, pasiūlome amnestiją, užt gauname naujus vartotojus, – neslepia bendrovės direktorius.

Anot Rimanto Ignatavičiaus, Aplinkos ministerijos užsakymu kuriamą sistema, kuri padės kontroliuoti žmonių, gyvenančių individualiuose namuose, nuotekų tvarėjimus. Kompiuterinėje programe nuo 2024 m. atispindės, kurie gyventojai naudojasi centralizuotais tinklais, kurie nuotekas tvarko kitais būdais. Bus nustatyti reikalavimai, kokiu periodiškumu turės būti išvežamos nuotekos, todėl didės pačių gyventojų atsakomybė. Taip pat – ir besinaudojančių centralizuotais nuotekų tinklais.

Galbūt nuskambės neįtikinamai, bet, R.Ignatavičiaus tvirtinimu, užsimimšusius vamzdynus remontuojantys darbininkai juose randa ne tik dešrų ar agurkų, bet ir plytų, paklodžių, sauskelnių, drabužių. Jo teigimu, Prienų mieste ir rajone iš nuotekų tinklų per mėnesį surenkama iki 2 tonų, o kartu su Birštono valymo įrenginiais – iki 5 tonų šukšlių, kurias tenka vežti į atliekų tvarkymo centrą ir papildomai mokėti už jų sutvarkymą.

Todėl UAB „Prienų vandenys“ direktorius ragina gyventojus nuotekų tvarkyti pagal reikalavimus, kaimynus kviečia sudrausminti pastebėtus pažeidėjus, informuoti atitinkamas tarnybas apie nelegalius prisijungimus, aplinkos teršimo atvejus. Tik visiems kartu ištraukus įsprendimų priėmimo procesus, įmanomas vandentvarkos tvarumas, – akcentuoja R.Ignatavičius.

Kitame straipsnyje vandentvarkos tema skaičiukite apie UAB „Prienų vandenys“ žingsnius, mažinant patiriamas veiklos sąnaudas, ir veiksnius, nuo kurių priklauso centralizuotai tiekiamo geriamojo vandens kainos augimas vartotojams.

Dalė Lazauskienė
Autorės nuotraukos

Prienų miesto nuotekos išvalomos UAB „Birštono vandentiekis“ valymo įrengimose.

(Atkelta iš 1 p.)

dalyvavo LŪS Prienų r. sk. pirminko **Martyno Butkevičiaus** vadovaujama ūkininkų grupė. Renginio svarbą VDU Žemės ūkio akademijoje liudijo valdžios atstovų dėmesys. LŪS suvažiavime dalyvavo Seimo, Europos Parlamento nariai, Žemės ūkio, Finansų ir Aplinkos ministerijų atstovai. „Vyraujanti žemės ūkio politika veda į maisto trūkumą ir brangimą, – pradėdamas suvažiavimą kalbėjo LŪS pirminkas **Raimundas Juknevičius**, – stebime, kaip neracionaliai naudojamos Europos Sąjungos ir valstybės lėšos, iš križės neišvaduojamas pieno gamybos sektorius. Anksčiau ūkininkas buvo skatinamas gaminti, šiančien – atsakyti veiklos. Iš kokių lėšų jis mokes mokesčius valstybei?“

Nenuspėjami praradimai

LŪS pirminkas R. Juknevičius gausias susirinkusiai ir racionalių valdžios sprendimų laukiančiai auditorijai pasiūlė diskusiją „Lietuvos žemės ūkio politikos nūdienu ir ateitis“. Pasak R. Juknevičiaus, tik ūkininkų dėka Lietuva gali vietinės gamybos produkcija pamaitinti miesto ir kaimo žmones. Iš ES atėjusi žaliaji kursų lydi draudimų ir ribojimų gausa. Tuo tarpu visuomenė klaudinama, esą ūkininkai už tai gauja pinigus. Užsakomaisiais mokslo tyrimais bandoma pagrasti žaliojo kurso neišvengiamybę. „Valstybės lėšos naudojamos rizikoms nuo žaliojo kurso amortizuoti, o šalis iš vienos križės brenda į kitą. Stichinė sausra ne tik žemės ūkui, bet ir visam maisto sektoriui grasinā didžiuliais praradimais“, – kalbėjo LŪS pirminkas.

Finansų viceministrė **Rūta Bilkštė** šalies ūkininkų atstovus ramino, jog naujos mokesčių naštos jiems neplanuojama, tačiau patiem reikėtų būti apdairiems, tvarkant ūkio lėšas. Neatsakytas liko klausimas – kaip mažinti finansinę atskirtį tarp miesto ir kaimo dirbančiųjų.

Prienų ir Birštono krašto ūkininkų sąjungos vadovas Martynas Butkevičius pertraukos metu su kolegomis apie problemas kalbėjosi ir su Seimo nariu Algirdu Butkevičiumi.

Maisto gamyba ar gamtosauga – kam pirmenybė?

Draudimų puota

„Rūpintis klimato kaita – nedadarant žalos žemės ūkiui“, – tokia buvo LŪS vicepirmininko ir Lietuvos žemės ūkio tarybos vadovo **Igno Hofmano** pranešimo pagrindinė mintis. I. Hofmano teigimu, dėl klimato kaitos priimtą Paryžiaus susitarimą pasiraše 55 šalys, daugelyje jų einama prisitaikymo, o ne griežtų draudimų kelio. Pavyzdžiu, Lietuvoje numatyta skatinti ekologinį ūkininkavimą, atgrasyti ūkininkus ruožinių laukus trėčių mėnesių, 20 proc. mažinti trąšų kiekį, 50 proc. – pesticidų naudojimą, iki 2030 m. atsisakyti iškastinio kuro. „Vandens apsaugos zonomis taikomi dvigubi standartai, – kalbėjo I. Hofmanas, – kaime upėlio krantai turi žaliuoti, negalima iškirsti krūmų, o mieste – nukloti betono plokštėmis. Kur ta reikalaujama biojairovė?“

Mažeikių r. ūkininkas **Audrius Vanagas** kalbėjo apie iššūkius ir miatus šalies žemės ūkyje. Pasak A. Vanago, nuo metų pradžios šalyje išliko pieno krisė – pieno gamintojams varsių pieno supirkimo kaina buvo sumažinta 40 proc. Ūkininkai protesto akciją surengė Vilniuje, visoje šalyje nemokamai dalijo pieną, išprovokavo diskusiją ministerijoje. Visuomenės spaudimui sulaukta šiokių tokių rezultatų. Šeimos pieno ūkio atsiskiusio ir kibusio į augalininkystę A. Vanago pastebėjimais, Briuselyje ir Vilniuje skirtingai suprantami augalų atsiliavimo dvejus metus iš eilės reikalavimai, net kaimyninėje Estijoje pasirinktos paprastesnės ekoschemas, nei Lietuvoje. Šalies pramonė per dešimtmjetį išaugo beveik 80 proc., atitinkamai padidėjo aplinkos tarša, tačiau nacionalinė valdžia didžiausiai dirvos, vandens telkiniai ir oro teršėjais įvardina žemdirbius. Kiek ilgai tas gali testis?

„Savo sprendimais Žemės ūkio ministerija riboja mūsų ūkininkams konkurencijos laisvę, o draudimais lyderiaujame Europoje, – sakė Z. Varanavičienė.

LŪS pirminkas Raimundas Juknevičius.
Autors: nuotraukos

Žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas LŪS suvažiavime išgirdo daug skaudžios tiesos.

A. Vanagas, – linkėčiau viso to sumanytojams sveiko proto“.

Ūkininkų parodokai

LŪS Pakruojo r. skyriaus pirminko pavaduotojas **Gedas Špakauskas** pateikė dvi schemas, pagal kurias atrenkami pretendentai išskurti kaip jauni ir kaip nauji ūkininkai. ŽŪM patvirtintą balų sistema palankesnė miestiečiams ir juridiiniams asmenims, kurių konkurenčios kaimo žmogus neatlaiko. Pasak pakruojo ūkio, nacionalinė pasėlių deklaravimo olimpiada siemet nustebino parodokais. Pagal ŽŪM, prie dviejų pridėjus du sumos gau name tris.

„ES administracija greita numatyti aprabojimus žemės ūkiui, bet neskuba rasti lėšų praradimams kompensuoti, – kalbėjo Lietuvos augalų apsaugos asociacijos direktorė **Zita Varanavičienė**, – dabar savo laukoose auginame vabzdžių problemą, bet nežinome, kada į ją reaguos Aplinkos ministerija“. Pasak Z. Varanavičienės, politikai dažnai priima ūkininkus žlugdančius sprendimus, o juk maisto gamyba nepalyginamai sudėtingesnė nei prieš 70 metų. „Prisiminkime, jog ūkininkas yra visuomenės stuburas“, – sakė Z. Varanavičienė.

„Ekologinių pieno ūkių situacija šalyje yra ne tik sunki, bet ir apgalėtina, – tvirtino LŪS Rokiškio sk. vadovas **Mindaugas Petkevičius**, – daugelį metų diskutavome su sprendimų sumanytojais iš ŽŪM, bet į mūsų patarimus ar pageidavimus atsižvelgta nebuvu. Pavyzdžiu, rengiant Strateginio plano dokumentus pasinaudota beveik dešimtmecio senumo duomenimis apie šalies ekologinio pieno gamybą. Ar sužinosime, kas dėl to kaltas?“

LŪS Kelmės sk. vadovas **Martynas Puidokas** iškėlė visuomenėje jau kiek primirštą, bet žemdirbiams skaudū ŽŪM skatinamą pelkių atkūrimo projekta, prisiadinant ekonomikos gaviniui ir atsparumo didinimo idėja. Už atkurtą hektarą pelkės žadėta 2,5 tūkst. Eur išmoka. Dar prisimenamas praėjusios val-

turtui, aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai ir kt.

Savivaldybės turi nuspresti, ar būtina skelbtį savivaldybės lygio ekstremalią situaciją dėl sausros visoje savivaldybės teritorijoje arba jos dalyje, taip pat nusprendžia ir dėl savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo.

Savivaldybės lygio ekstremalija situaciją skelbia meras.

Savivaldybė organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdymų perspektyvą apie gresiančią ar susidariusią savivaldybės lygio ekstremalią situaciją.

Savivaldybės gyventojai ar subjektai, kuriems stichinis meteorolo-

džios inicijuotas ir 40 mln. Eur kainavęs meldinės nendrinukės projektas. „Ar puoselėdami pelkes ir laukinius paukštelius neatsiliksime nuo kitų ES šalių žemdirbių?“ – retoriškai klausė M. Puidokas.

Vieniems – rūpesciai, kitiems – lėšos

LŪS Pakruojo sk. pirminkas **Albinas Navickas**, užsiminęs apie melioracijos sistemą šalyje po 1990 m., sprendimus priimti turėjusių valdžią pavadino „kvaila, akla ir kurčia“. Pasak A. Navicko, milijonai investuota į melioracijos griovius, bet nūnai juose darbuojasi bebrai. Melioracijos sistemių šalyje priklauso apie 1,7 tūkst. tiltų, tačiau juos tvarkyti rajonų savivaldybių žemės ūkio skyriai neturi lėšų.

Telšių r. ūkininkų sąjungos pirminkė **Zita Dargienė** dėstė totalios pieno ūkių griūties scenarijų. Vasario mėnesį per protesto akcijas telšiškiai išdalijo nemokamai keliasdešimt tonų sviežio pieno. „Visuomenė iškine nome situacijos pieno sektoruių traigiškumu, valdžios – ne, – kalbėjo Z. Dargienė, – dabar manipuliuoja pieno išstatymu, kuris liko nepatvirtintas dar praėjusios kadencijos Seime. Sulaukėme stichinės sausros, pievose néra ką šienauti, krito karvių produktyvumas, sumažintos pieno supirkimo kainos. Valdžia iš ūkininkų reikalauja rūpintis galvijų gerove, o pieno ūkių bėdos valdininkų atlyginimams įtakos neturės“.

LŪS Kauno r. skyriaus vadovas **Mindaugas Maculevičius** kalbėjo apie šiumečius ūkininkų praradimus – dėl ankstyvų šalnų, stichinės sausros.

„Moksliininkai eksperimentuoja su pelėmis, žiurkėmis, triušais, o politikai – su žmonėmis, – kaip vi suomet šmaikščiai kalbėjo LŪS vicepirmininkas **Zigmantas Aleksandravičius**, – ūkininkams patiem reikia stiprinti derybines pozicijas, iškelti savo lyderius. Visuose rajonuose turėtų veikti LŪS skyriai“. Pasak Z. Aleksandravičiaus, tikra nelaimė žemdirbiams – jų vardu prisdengusi organizacija – mi-

nisterijos „padalinys“ – Žemės ūkio rūmai su 70 darbuotojų ir 16 tarnybinių automobilių. Jų vadovui Z. Aleksandravičius turėjo dovaną – mugėje pirktą namie virto muilo pakuočę, deja, adresatas suskubo pasišalinti iš suvažiavimo.

Dialogo paieškos

„Liudnoka, kai ne visi jūs tikite, jog ūkininkų situacija pagerės, – kalbėjo suvažiavimo svečias, Europos Parlamento narys **Bronis Ropė**, – Pietų Europos šalis degina tokia pati sausra, kaip ir Lietuvoje. Pieno klausimai aktualūs ne tik Lietuvoje. Pavyzdžiu, ispanai pasiekė, kad pieno supirkimo kaina nebūtų mažesnė už jo savikainą. Verta pasvarstyti, ar racionali būtų pieno mažinimo programa, sulaukiant atitinkamas paramos“.

Pasak B. Ropės, Europos Parlamente dar neuždaryta Lietuvos žemdirbių peticija su 52 tūkst. parašų.

EP narys **Juozas Olekas** neseinai išrinktas Lietuvos bitininkų sąjungos vadovu. Šalies ūkininkus jis pakvietė į tradicinę bitininkų šventę, kuri kasmet vyksta pirmajį rugpjūčio šeštadienį. Seimas Bitininkų dieną įtraukė į atmintinų dienų sąrašą. „Dėl kailinių žvėrelį draudimo Lietuva pasiskubino, – pastebėjo EP narys J. Olekas, – nereikia mums bėgti priešais traukinį, kai viskas dar labai neaišku“.

Seimo Kaimo reikalų komiteto pirminkas **Viktoras Pranckietis** LŪS suvažiavimo dalyvius pakvietė į žemdirbių sueigą Seime. Ji vyks spalio 20 d., bus diskutuojama apie kaimo ir žemės ūkio perspektivą po 2024 metų. Sueigos tikslas – kreiptis į politines partijas ir asmenis, kurie rengs 2024 metų Prezidento, Europos Parlamento ir Seimo rinkimų programas.

„Šis suvažiavimas – kaip uždavinyti patiem ūkininkams, – išklausęs pasiskausiusiuosius kalbėjo LŪS pirminkas R. Juknevičius, – sulaukėme jaunimo, praplėtėme sąjungos narių gretas, pajutome vienybės jėgą“.

Paskutinis į susirinkusiuosius kreipėsi žemės ūkio ministras **Kęstutis Navickas**. Iš ūkininkų pasiskymų jam tapo aišku, kad šiltesnės draugystės su žemdirbiais užmegztį nepavyks. Pabaigai ministras prašė išlaikyti „bendrą komunikacijinį lauką“.

Baigdami renginį LŪS suvažiavimo dalyviai patvirtino iš anksto skyriuose aptartą ir bendrai patvirtintą rezoliuciją (dėl sausros, dėl nacionalinės žemės ūkio strategijos ir klimato kaitos politikos, dėl žemės ūkio naudmenų deklaravimo, dėl gyvulininkystės, dėl kelių, dėl mokesčių ūkininkams ir kt.). Atskiru tekstu suvažiavime priimtas „Pasiūlymas visuomenei ir politikams susiartti dėl Lietuvos kaimo ateities“.

Kaip skelbiama ekstremalioji situacija dėl sausros?

Stichinis hidrometeorologinis reiškinys – sausra – šiuo metu nustatyta trijų Lietuvos savivaldybių teritorijose. Savivaldybės turi įvertinti situaciją ir priimti sprendimus dėl savivaldybės lygio ekstremalios situacijos paskelbimo, informuoti apie tai rajono gyventojus, Nacionalinį krizių valdymo centrą, Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento, Žemės ūkio ministeriją ir kitas įstaigas bei įmones, kurioms tai aktualu.

Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba pranešė, kad sausra jau nustatyta Klaipėdos r. (Dauparų-Kviečinių/Gargždų, Dovilų, Endriejavos, Gargždų, Judrėnų, Veiviržėnų ir Vėžaičių sen.), Kretingos r. (Darbėnų, Kretingos, Vydmantų, Žalgirio, Palangos m. ir Kartenos sen.), Šilutės r. (Gardamo, Juknaičių, Kintų, Rusnės, Šilutės, Žemaičių Naumiesčio sen.) savivaldybių teritorijose. Savivaldybė, gavusi Lietuvos

turtui, aplinkai, gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų atlikimui, viešajai tvarkai ir kt.

Savivaldybės turi nuspresti, ar būtina skelbtį savivaldybės lygio ekstremalią situaciją dėl sausros visoje savivaldybės teritorijoje arba jos dalyje, taip pat nusprendžia ir dėl savivaldybės ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo paskyrimo.

Savivaldybės lygio ekstremalija situaciją skelbia meras.

Savivaldybė organizuoja gyventojų, valstybės ir savivaldybės institucijų bei įstaigų, ūkio subjektų ir veiklos vykdymų perspektyvą apie gresiančią ar susidariusią savivaldybės lygio ekstremalią situaciją.

Savivaldybės gyventojai ar subjektai, kuriems stichinis meteorolo-

ginis reiškinys – sausra augalų vegetacijos laikotarpiu pridare nuostolių, su įrodymais apie padarytą žalą gali kreiptis į savivaldybę.

Savivaldybė nuolat stebi, ar savivaldybės lygio ekstremaliosios situacijos grėsmė neįšyndo, taip pat renka informaciją ir įrodymus apie padarytą žalą, vertina gyventojų pristatyti dokumentų apie patirtas išlaidas pagrįstumą.

Kaip žemdirbiams ir gyvuliams augintojams elgtis sausros metu?

Kaitra (sauras) – tai gamtinio pobūdžio ekstremalus išykis, kai dienos maksimali oro temperatūra yra didesnė kaip 30 laipsnių ir tai tėsiasi ne trumpiai kaip 3 dienas. Tokiu atveju šalyje gali būti skelbiama ekstremalija situacija.

Tačiau ne tik kaitra, bet ir trumpiu trunkantys karščiai gali turėti neigiamos įtakos gyventojų ir jų laukomų gyvūnų savijautai. Pakilus oro temperatūrai, gyvūnų laikytojams bei gyvūnų vežėjams rekomenduojama saugoti gyvūnus nuo perkaitimo ir saulės smūgio

Tai, kas išaugina...

Atminties takais

Dingęs be žinios prieš 79 metus

Praėjusių metų sausį paskelbiau žinią apie iš JAV Holokausto Memorialinio muziejaus gautą Štuthofo koncentracijos stovykloje kalėjusio Prienų gyventojo KAZIO DANULEVIČIAUS bylą. Per tą laiką atsiliepė daug žmonių. Danulevičių ir Mieldažių pavadės Prienuose – gan dažnos, tačiau vis nebuvu visiškai patikimos informacijos. Prieš mėnesį sulaukiau žinutės: „Mano mama – iš tos giminės, pa-skambinkite jai, gali viską papasakoti“. Didžiai mano nuostabai, Kazio Danulevičiaus sesers Kastulės (Konstancijos) dukra Aldona Brudnienė gyvena gretimame name. Netrukus ir susitikome. Aldona atsinesė pluoštą nuotrauką ir dokumentų, įrodančių, kad ji tikrai yra Kazio giminaitė.

Pranas ir Marijona Danulevičiai su šešiais vaikais nuomavo „salkas“ (palėpėje įrengtą patalpą) Basanavičiaus g. 4 (ši namų praėjusiais metais nugriovė). Pranas, kol leido sveikata, dirbo B. Šakovo alaus bravore. Marijona skalbė turtingius prienicių skalbinius, rėvėjo daržus. Vertėsi sunkiai, bet nebadavo, kol į namus neatėslinko mirtis. Apie 1930-1931 m. džiova pasiglemžė dar jauno vyrą gyvybę ir Marijoną liko našle su šešiais vaikais. Taip ir išsirikiavo Danulevičiai vienintelėje išlikusioje bendroje šeimos nuotraukoje prie tévo karsto.

Seima liko be maitintojo, o mama, taip pat sirsugis džiova, vis silpo. Surasta Prienų bažnyčios mirčių registrų knygoje Marijos Danulevičienės metrika patvirtino ponios Aldonos pasakojimą. Metrikoje rašoma: „1937 m. gegužės 2 d. Prienų mieste nuo plaučių džiovos mirė 41 m. Marija Danulevičienė, našlė, darbininkė. Paliko vaikus: Kazimierą 14 m., Antaną 12 m., Oną 19 m., Konstancią 15 m., Juzefą 9 m. ir Elžbietai 7 m. Tėvai – mirę, pavadės nežinomas.“

Marijonai mirus, vaikai liko vie nei. Kas tarnavo svetimuose namuose, kas perėmė mamos „daržus ir skalbinius“, o dvi mažiausios Elžiu ka ir Juzytė vis slapčia bėgo į netoli namų esančias kapines. Suklupusios prie mamos kapo viena kitą ragino: „Kask abiem rankelėm, taip greičiau mamytė atkasim...“

Prasidėjo karas. Jaunus žmones vokiečiai rinko ir vežė į Kauną pri verstiniam darbams. Kazys buvo vedęs Marija Karmazaitę, tačiau tas jo neišgelbėjo. Aldona prisimena mamos pasakojimą, jog jos, seserys ir Kazio žmona, pakaitomis nešdavo

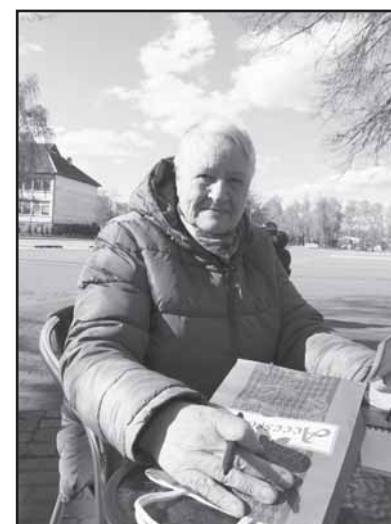
Kaziui maisto. Eidavusios per kažkokį miškelį ir tame susitikdavo su Kaziu. Tada dar darbininkams buvo leidžiama trumpam pasišalinti iš stovyklos. Sklandė kalbos, kad tuos, kurie kasa transėjas, vokiečiai ten pat ir sušaudo. Gal tai buvo nugirsti atvejai apie žydų sušaudymą, tačiau ar timieji vis labiau émė Kazį įkalbinéti begti ir pasislépti. Vieną dieną į iprastą vietą miškelyje atėjusios seserys su lauknešeliu Kazio nerado. Baigėsi karas, o iš Kazio šeima nesulaukė jokios žinutės. Taip ir gyveno su mintimi, kad ju brolis sušaudytas Kaune, o Prienuose gyvanašę Mariją piktai liežuviai plakė, kad Kazys pabėgė nuo savo jaunos žmonos... Nežinos ir vargo palaužta, Marija Karmazaitė-Danulevičienė mirė gana jauna.

Prireikė net 79 metų, kol Kazio Danulevičiaus giminė sužinojo tikrają jo dingimo priežastį.

Toliau pateikiu ištraukas iš gautų dokumentų.

„Kazys Danulevičius suimtas Kaune 1943 m. birželio 25 d. Sulaikymo priežastis – darbo praleidimas. 1944 m. sausio 8 d. pristatytas į Frankfurą prie Oderio, iš kur iševertas į Štuthofą.“

„DANULEVIČIUS KAZYS, kalnio Nr.29 916, gimės 1922 08 13 Prienuose, Marijampolės apskr., gyvena Basanavičiaus g. 4, Prienuose, profesija – darbininkas, tautybė – lietuvis. Tėvai: tėvas Pranas – miręs, motina Marijona, gimusi Mieldažytė – mirusi. Žmona Marija, gimusi Karmazaitė. Išsilavinimas – liaudies. Ugis – 165 cm, nosis – normali, plaukai – šviesūs, burna – maža, barzdos nėra, veidas – ovalus, akys – mėlynos, sudėjimas – liesas, ausys – normalios, dantys – geri. Ligu ar lūžių

1937		1944	
Metų	Metų	Metų	Metų
1937 Kazys Danulevičius m. 1922 08 13 vad. Basanavičiaus g. 4 Prienuose	1944 Kazys Danulevičius m. 1922 08 13 vad. Basanavičiaus g. 4 Prienuose	1937 Marija Karmazaitė m. 1922 08 13 vad. Basanavičiaus g. 4 Prienuose	1944 Marija Karmazaitė m. 1922 08 13 vad. Basanavičiaus g. 4 Prienuose

Marijonos Mieldažytės Danulevičienės mirčių metrika Prienų bažnytinėje knygoje.

nėra, išskirtinių pozymių nėra.

Sulaikytas 1943 06 25 Kaune, pristatytas į koncentracijos stovyklą – aut. past.) 1944 01 08. Buvimo vieta – Frankfuritas prie Oderio. Pa grindas suimti – darbo praleidimas. Už kriminalus nebaustas, už politiką nebaustas.

Jei aš nesažiningai nurodžiau ir jei dokumentai suklastoti, tai už tai aš galu būti nubaustas.

Kazio Danulevičiaus parašas ir piršto atspaudas.

Duomenys apie K. Danulevičiaus žmoną:

a) Marija, gim. Karmazaitė, gyvena Prienuose, Lietuvoje, Basanavičiaus g. 4; b) vaikų neturi; c) kitų pragyvenimo šaltinių (pašalpu, pensiju) neturi; d) kas ir kur garantuoja nelaimės atveju padengimą (gydymo – aut. past.); e) kur dirba mažiausiai pusę metų: 1-erius metus žemės ūkyje Prienuose.

Naciai naudojo Štuthofo koncentracijos stovyklos kalinius pri verstiniam darbams. Kaliniai dirbo vietinėse plytinėse, privačiose pramonės įmonėse, žemės ūkyje. 1944 m. prievertinius darbus atliekančių kalinių jėga tapo labai svarbi ginklavimosi pramonei, Focke-Wulf aircraft gamykla buvo pastatyta Štuthofo koncentracijos stovyklos teritorijoje.

„Kaunas, 1944 m. liepos 4 d. Apsaugos policijos komendantas, Lietuva. Koncentracijos stovyklai Štuthofe. Isakas Nr. 44379. Darbo tarnybai dėl lietuviškos darbo jėgos Reichui: Reicho saugumo policija prieš Petrą Lekecką ir kitus 112 ka-

Danulevičiai vienintelėje išlikusioje bendroje šeimos nuotraukoje prie tévo karsto (iš kairės į dešinę) Kazius, Antanukas, Onutė, Kastulė, našlė Marijona su jauniausiaja Elžiu ka ant rankų ir languota skara apgaubta Juzytė ant tetos rankų.

Kazio žmonos Marijos Karmazaitės anketa.

Kazio seso Konstanciją Danulevičiūtę.

Jauniausia Kazio seso Juzefą Danulevičiūtę.

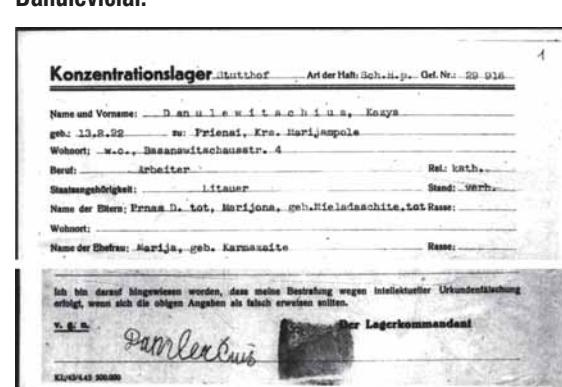
„Aš dirbau planuotą darbą ypatingame lageryje. 1944 m. birželio 12 d. aš stovėjau ant vagonėlio prisirišęs su virse ir turėjau jį stumti, kai staiga virš jis tempė ir aš pakilau į orą, negalėdamas kojomis pasiekti vagonėlio. Ant vagonėlio buvome 6 vyrai. Vagonėlis pradėjo syruoti, nušoko nuo bėgių ir apvirto. Aš buvau prikyje vagonėlio, nukritau žemyn galva, trumpam praradau sąmonę, o vagonėlis užkrito ant mano. Aš patyriau dešinės šlaunies ir dešinės krūtinės ląstos sužalojimus. Aš manau, kad nelaimė įvyko dėl mano neatidumo, kai aš norėjau vagonėlij apversti ir pastatyti teisingai.“

PRANEŠIMAS, Štuthofas, 1944 06 16.

(Nukelta į 5 p.)

Namas Basanavičiaus g. 4, kuriame gyveno Danulevičiai.

Kazio Danulevičiaus duomenys, parašas ir piršto atspaudas.

Dingęs be žinios prieš 79 metus

(Atkelta iš 4 p.)

Nelaimės tyrimas parodė, kad avarija įvyko dėl Danulevičiaus neatidumo ir neatsargumo. Kitų kalintinkų nėra.

Liudininkai: Johan Wronski Nr. 21893 ir Stanislaw Smieglei Nr. 25 144

Politinių kalinių apsaugos vadasis SS – Hauptsturmführer (parašas) (visos koncentracijos stovyklos pareigūnų pavardės užtušuotos – aut. past.)

Kitas dokumentas byloja apie tai, kad Kazys Danulevičius ligoninėje praleido net 40 dienų. Matomai, kad jo sužalojimai buvo daug rimtesni, nei rašoma ataskaitoje.

Stovyklos gydytojas SS-Hauptsturmführer pateikia pažymą:

„1944 m. birželio 15 d. lietuvis Kazys Danulevičius, ypatingosios Štuthofo stovyklos kalinas, buvo konsultuotas dėl sužeidimų nelaimės metu.

Išvada: 1944 m. liepos 23

1. Bendras krūtinės sumušimas. Šonkaulių ir kitų lūžių neaptiktas. Sveikas. Paleistas atgal į stovyklą.

2. Štuthofas, 1944 m. liepos 24 d.

3. Policijos persekiojimų nebus.

Gydytojo parašas.“

Tai paskutinis išrašas K. Danulevičiaus byloje. Deja, tolesnį jo likimą gaubia nežinia. Ar Kazys išgyveno baisiąją kalinių evakuaciją? Kaip jis vyko, informaciją surinkau iš įvairių internetinių šaltinių.

Kalinių evakuacija iš Štuthofo koncentracijos stovyklos šiaurės Lenkijoje prasidėjo 1945 m. sausio 25 d. Prasidėjus evakuacijai Štuthofo stovyklų sistemoje buvo beveik 50000 kalinių. Pirmieji 5000 kalinių buvo nuvaryti iki Baltijos jūros kranto, suvartyti į vandenį ir sušaudyti iš kulkosvaidžio. Likę buvo maršiuoti į Lauenburg miestą rytu Vokietijoje. Sovietų kariams užkirtus kelią, vokiečiai kalinių koloną apsuko ir, spaudžiant speigui, šaltį, bada ir mušimus išgyvenusius kalinius parvarė atgal į Štuthofo koncentracijos stovyklą. Žygiuodami didelius atstumus tūkstančiai kalinių pakelė mirė. 1945 m. balandžio mén. dar kartą šimtai kalinių buvo suvartyti į jūrą ir sušaudyti, o likę kalinių buvo evakuoti Baltijos jūros keliu. Apie 4000 kalinių buvo pasodinti į mažą laivą ir išsiusti į Vokietiją. Viena baržą pilna kalinių 1945 m. gegužės mėnesį buvo išmesta ant kranto Klintholm Havn Danijoje. Iš joje buvusių 370 kalinių net 351 buvo išgelbėtas. Vėliau jiems buvo leista apsigyventi vienoje iš neutralių šalių. Sovietų pajėgoms 1945 m. gegužės 9 d. išlaivinus Štuthofo koncentracijos stovyklą, joje buvo surasti tik apie 100 kalinių, kurie kažkokiu būdu per galiutinę evakuaciją sugebejo pasislėpti (būtent 1945 m. pavasarį iš Štuthofo koncentracijos stovyklos sovietinė armija išlaivino Balij Sruogą). Buvo apskaičiuota, kad iš 50 000 kalinių kas antras mirė per Štuthofo koncentracijos stovyklos padalinį evakuaciją.

Stropiai pildę kalinių dokumentus, prasidejus evakuacijai, popieriams vokiečiai nebeturėjo laiko, tad evakuotujų sąrašai neįsiliko. Laimė, vokiečiams neužteko laiko ir Štuthofo stovyklos archyvo sunaikinimai.

Už dokumentų vertimą iš vokiečių kalbos dėkoju mokytojai Tatjanai Mačiulienėi.

Janina Leonavičienė

Atminties tiltas

Krašto istorijos tēkmė nuo Henriko Šliagerio iki Motiejaus Mikitinyčiaus (III)

Nuo istorijos miglų iki realių faktų

(Pradžia „Gyvenimo“ Nr. 21 ir Nr. 37)

Prienų pirmojo paminėjimo traktavimo klystkeliai

Bet kodėl kairėje Nemuno pusėje iki 16 a. pabaigos nėra Prienų? Ir kaip atsirado įvairūs neįmatuoti tvirtinimai apie tariamą Prienų įkūrimą 1502 metais, ką paneigia visi istoriniai šaltiniai, žemėlapiai, istorinio krašto vystymosi faktai. Išsiaiškinkim, kaip ir kodėl tos miglos atsirado. Lietuvos istorijos instituto mokslinis bendradarbis, humanitarinių mokslų daktaras Algimantas Kasparavičius yra taikliai pastebėjęs: „Istorija yra tik tiek vertinga, kiek ji yra sažininga. Nes tik sažininga istorija leidžia tautai ir valstybei išmokti tam tikras pamokas. Falsifikuota istorija yra bevertė (<https://www.respublika.lt/lt/naujienos/kultura/interviu/istorikas-algimantas-kasparavičius-ar-nebus-lietuviu-tauta-padariusi-mirties-kilpa/?fbclid=IwAR20aT7MiUGMTIH5DCRE8CNEx9AW>). Negi mes čia, Prienuose, liksim paskutiniaisiai stabmaldžiai, iškibę į nieko nereikišiantį, skaičius keičiantį stulpelį.

1843 m. Mykolas Balinskis, net pačių lenkų vertinamas kaip prieštarangas istorikas, istorinio veikalo „Senosios Lenkijos istoriniu ir statistiniu požiūriu istorija“ trečiajame tome lenkų kalba pateikė teiginį be įrodymo ir be kokių nors nuorodų: „Prienai – sena vietovė, 6 mylios nuo Kauno, 5,5 – nuo Marijampolės. Žymi seniūnija derlingose žemėse, dideli liepų miškai su iš jų gaunamu baltu medumi tėsiasi iki pat Kauno. Karalius Aleksandras suteikė tas žemes kunigaikščiui Mykolui Glinskiui, kuris jas po karaliaus mirties grąžino“ (*Starožytne. Polska pod względem historycznym, geograficznym i statystycznym opisana przez Michała Bałińskiego i Tymoteusza Lapińskiego, tom III. Warszawa, 1846, p.437*). Jau pats paskutinis sakinyς rodo autorijų elementarų neįspusimą. Žemės bajorams buvo suteikiamas ne vieno kunigaikščio valdymo laikotarpiui, o amžiams. Lenkų istorikas nesinaudojo jokiais istoriniiais šaltiniais, nes jie jam ir nebuvo pasiekiami. Lietuvos Metrikos didesnioji dalis buvo Peterburge, kai kas Varšuvuje. Kauno Žemės teismo aktai buvo carizmo uždaryto Vilniaus Universiteto uždarytoje bibliotekoje. Jo pasakytas teiginys prilygtu tvirtinimui, kad Adomas ir Ieva taip pat kilę iš Prienų. Įrodyti nereikia, tikėk tuo ir nedrįsk abejoti. Manau, kad Mykolas Balinskis, kaip romantikas, pasiklydo laikmečiuose. Jis iš prieš jį romantizmo dvasia rašišius Teodoro Narbuto žinojo, kad Mykolas Glinskis, tutorius, susijęs su Maskva, iš jos bėgęs, kurį laiką aktyviai kovoje prieš maskvėnus, mėgtas Aleksandro Jogailaičio, bet vėliau būsimą karalių Žygimantą Senąjį išdavęs.

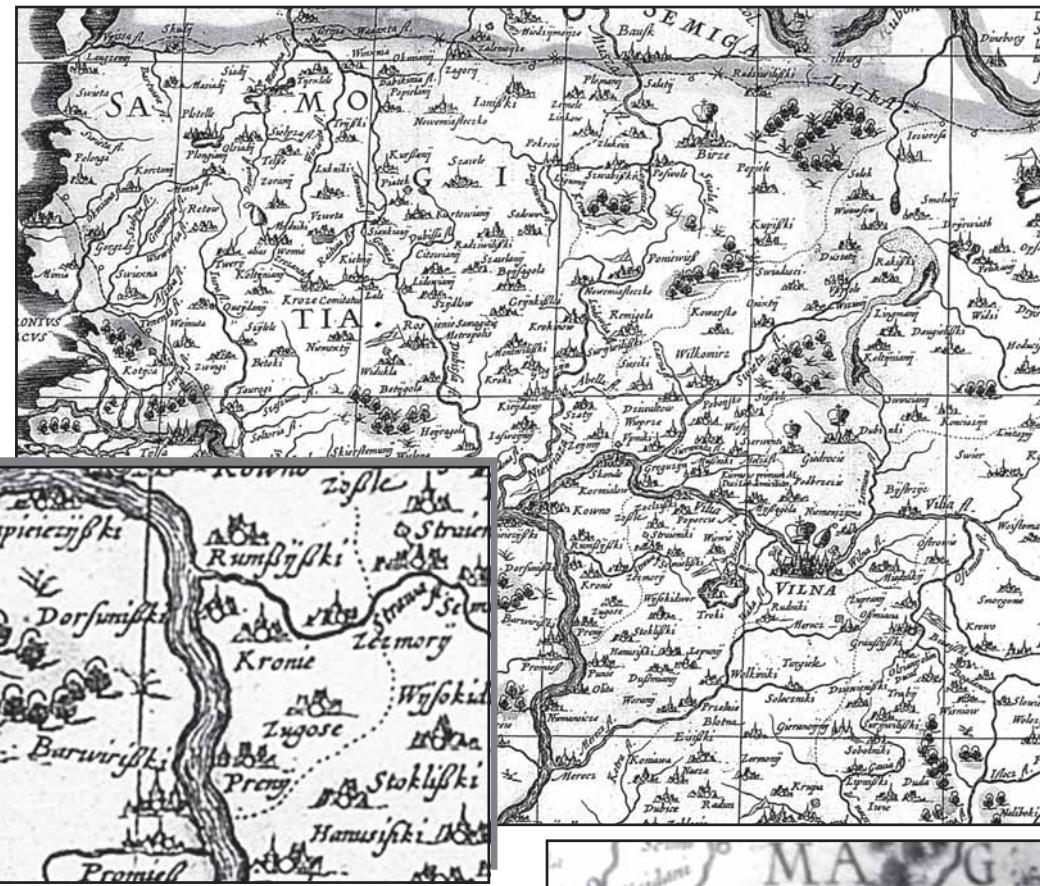
Taigi pirmoji Mykolo Balinskio istorinio „kokteilio“ dalis: Mykolas Glinskis 1501-1505 metais buvo Lenkijos karaliaus, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Aleksandro Jogailaičio vietininkas Merkinėje. Antra: 1793–1794 metais LDK buvo Merkinės vaivadija, kuriai šalia daugelio Merkinės, Eišiškių parapijų, priklausė ir plačios Prienų parapijos žemės. Istorijos „kokteilis“ drumžilina suplaktas ir jo rezultatas „grandiozinis“. Išvada: 1502 m. musulmonas Mykolas Glinskis tarp neįžengiamų miškų susapnavo sapnelį su pasakų nameliu apie būsimą Beržyno parką...

Istoriniai šaltiniai apie Prienus

Nei Maskvoje esančiuose Lietuvos Metrikos originaluose, nei Lietuvos valstybiname istorijos archyve esančiuose Lietuvos Metrikos kopijų mikrofilmuose, nei Varšuvuje, senujų aktų archyve (AGAD), esančiose 15-koje Lietuvos Metrikų knygų, nieko nerastite apie 1502 metais „ikurtus“

Davinės vingiai.

1613 Radziwiłł Našlaitėlio žemėlapis.

Prienus. Baltarusių, ukrainiečių, rusų mokslininkų darbuose apie Prienų iškilimą 1502 metais nėra né žodžio. Tik vienoje Lietuvos Metrikoje 16 amžiuje rasite paminėtą Prienų vardą. Deja, tie Prienai yra kaimas Žiežmarių apylinkėse. 1524 m. rugėjo 28 dieną Vilniaus vaivada Martynas Albrechta nupirko Ragalių, Prienų, Smilgių, Čekavaičių žemes už 190 kapų grąšių iš vietinio didiko. 1525 metais gruodžio mén 28 dieną karalius Žygimantas Senasis tą sandori patvirtino (*Lietuvos Metrika, Kniga Nr. (1380–1584). Užrašymų knyga 1.V. 1998, išrai 338 ir 341, p. 78–79*). Jeigu būtų tariamasios Prienų atsiradimo dokumentas, jis nurodytų žemų ribas, jų ribojimasi su jau esančiais savininkais. Be to, valdovas niekada neskirdavo tu pačių žemų dvieims savininkams, nes tai būtų sukėlę valstybėje sumaištį.

Ir kiti to laikotarpiu istoriniai parametrai neigia Prienų buvimą.

1559 m. Grigalius Valavičius suraše Lietuvos girią, Birštono medės (girios) teritorijoje ir prie jos nėra jokių Prienų, Prienlaukio pavadinimų. I vakarus pasitraukę mūsų emigrantai istorikai jau 1964 m. tvirtino, kad Prienai įkurti tik 16 a. pabaigoje – 17 a. pradžioje (*Pietinė Lietuva Grigaliaus Valavičiaus 1559 Lietuvos girių surašymė. Chicago, 1964, p.122-128*).

1564-1566 metais LDK, vykdant administracinię reformą, apibrėžtos Kauno pavieto ribos. Minimi Balbieriškis ir Užuguostis, bet Prienų nėra... „Iš vienos pusės Nevezio upė iki Upytės pavieto ribos; iš kitos pusės – nuo Ukmergės ribos, užimant Kulvą ir Žeimius, iš trečios pusės – užimant Vaiguą, ir iš kairės pusės – Uogintus palei Žiežmarių ribą, iš kitos pusės – Nemuno aukštupį, užimant Balbieriškį, iki jo karališkos malonybės girių, iki Žemaitijos ribos. Su Trakų pavieto ribos įėjo: „Nuo Nemuno iki Gineitiškių iki Verknės upės ir už Verknės, šalia Užuguoscio“ (*Lithuanian Metrika, vol. 1-2, ch. 3. Russian Historical Library, St. Petersburg, 1888, p. 122-128*).

1578 m. Birštono dvaro inventorijuje paminėta tik gatvė, einantį Prienų link. Pats Prienų miestelis nepaminėtas. Tuo tarpu 1566 metais jau minimi Ašmintos (21 valakas), Važatkiemio (40 valakai), Rūdupio (5 valakai), Bagrėno (36 valakai), Giūniūnų (14 valakų), Bačkininkų (20 valakų) kaimai, Pagaršvio (13 valakų), Liepaloto (28 valakai) kaimai (*Raimonda Ragauskienė. Karališko Birštono praeitis. Istorinė raida iki XIX a. A. V., 2004, p.49*).

Vilniaus Universiteto mokslinėje bibliotekoje yra dokumentas, žymintis, kad Kauno žemės teisme 1583 metų gegužės 28 Kauno pavieto žemionė Ona Michnaitė-Laurynienė buvo kaltinama tuo, kad yra neteisėtai pasisavinusi kelis režius Prienų lauko žemės (VU MB Rs, f.7.KZT, 1581-1583, p. 628-630 v.).

Žemėlapiai

Flamandų geografo ir kartografo Gerardo Mercatorius sudarytame ir jo sūnaus Romualdo 1595 m. išleistame žemėlapyje „Lithuania“ yra pažymėti Užuguostis ir Balbieriškis, bet nėra Prienų. 1613 m. Mykolo Kristupo Radziwiłł Amsterdame išleistame Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės žemėlapyje jau yra pažymėti Prienai (*Algirdas Antanas Gliozaitis. Lietuvos administracinis suskirstymas žemėlapiuose. Nuo seniausių laikų iki XXI amžiaus pradžios. V., 2008, p.54-61*).

Tai tarsi liudija, kad nuo 15 a. dešimtmecio iki 16 a. pradžios Prienai išliko istorijoje. 17–18 amžiuose Prienai dominuos regione, tame Prienų viešpatavime ištirps ir Birštonas. Bet nekurkim nerealų istorinių iliuzijų Prienams 16 amžiuje...

Kyla klausimas, kodėl 19 ir 20 amžiuose atsirado tiek daug cituojančių Mykolą Balinskį ir visus postringavusius, be jokių įrodymų, kad galbūt 1503 m. Birštono dvaro inventorijuje galėjo būti Prienų dvarelis? Tai nesugebėjimas prieti prie krašto istorijos šaltinių ar nemokėjimas juos kritiškai panaudoti, galbūt abejingumas mūsų krašto istorijai? Žymus Maskvos universiteto profesorius, Kauno Vytauto Didžiojo Universiteto garbės daktaras Matwiejus Liubavskis tą problemą yra dar 1892 m. aiškiai nusakęs: „Kas liečia bandymus dramai patekti LDK politinių geografinių aprašymų, tai juos negalima pripažinti sėkmingais, nes jie paremti paviršutiniškais ir netiksliais metraščių ir kronikų nurodymais, o ne istorinių aktų liudijimais“ (*Областное деление и местное управление Литовско - Русского государства во времена издания Первого Литовского Статута. Исторические очерки Матвея Любавского. Москва, 1892, VI*). Verčiame į lietuvių kalbą: Lietuvių ir rusų valstybės sritis suskirstymas ir vietinis valdymas iki išleidžiant Pirmajį Lietuvos Statutą. Matwiejus Liubavskio apybrazių.

Bet tai, kad 20 amžiaus pabaigoje – 21 amžiaus pradžioje taikstomasi su istoriniu neraštingumu, yra blogai. Per tuos metus jokiu švenčiu, prisaikdinimui metu niekam nekilo noras pasidomėti

(Nukelta į 6 p.)

Gausios pajėgos gesino gaisrą Prienų šile

Esant karštiems ir sausiem orams, šalies miškuose įsivyravę aukščiausia penkta miško gaisringumo klasė, didėja rizika kilti ir nekontroliuojamai plisti miško gaisrams. Tai patvirtina ir birželio 8 dieną Nemuno kilpų regioniniame parke esančiam Prienų šile, netoli Vartų, kilęs gaisras, kurį gesino gausios ugniesių pajėgos iš Kauno ir Marijampolės apskričių bei Valstybinės miškų urėdijos Prienų padalinio darbuotojai.

Miškas degė atvira liepsna, ugnis buvo pakilusi į 4–5 metrų aukštį, kilo pavojas, kad ji nepasiektų aukštos ištampos laidų. Kaip pasakojo Prienų priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos viršininkas Gintautas Baltrimas, ugniesiems gelbėtojams pasisekė ugnį lokalizuoti 1,5–2 hektarų teritorijoje. Salygos gaisro gesinimui buvo sudėtingos dėl sausos ir durpingos miško paklotės, nepatogaus priėjimo, nesant vietinių vandens išteklių. Vanduo buvo gabemas iš tvenkinii, esančių už 5 kilometrų.

Gaisro vietoje dirbo Prienų priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos ugniesių gelbetojai, ugniesių komandos iš Kauno miesto, Gudelių, Igliaukos, jiems pagelbėjo miškininkai su autocisternomis bei traktoriais, buvo panaudota nemažai rankinio inventoriaus.

Padaryta didelė žala brandaus amžiaus pušynui, išdegė miško paklotė. Jeigu orai artimiausiu laiku

nesikeis, Valstybinų miškų urėdija ketina kreiptis į savivaldybę dėl laikino fizinių asmenų lankymosi miškuose aprūpimo ar uždraudimo. Neatsargus miško lankytųjų elgesys, iš šalikelė numesta neužgesinta cigaretė šiuo itin sausringu metu gali sukelti drastiškas pasekmes gyvajai gamtai.

„Gyvenimo“ informacija
Asociatyvi nuotrauka

Prienų Turguje

Palma Pugačiauskaitė

„Branginkime tai, ką turime...“

Dar vis šviesūs ilgi vakarai, o jazminų žiedų kvapas sklinda nuo kaimyno iki kaimyno. Tik lietaus vis dangus nedalina. Matyt, moko išlaukti. O gal branginti tai, ką turime. Šeštadienio turguje ypač perkami buvo ventiliatoriai. Buvo perkančiuju ir po du. Vieniems per karšta, kitiemis gi nuo jų, sako, negerai. Toks, matyt, jau tas lietuvis. Kaip ir neradę vietos, kur pastatyti mašiną, kur įterpti, neturintys kantrybės gal ir kiek luktelėti, kadangi mašinų langai praviri, tai greitai ir praeinantys šalia, kai daug šurmilio, išgirsta įvairių ne tik patarių ir priežodžių, bet ir pasikeiksnojimų vienų kitiems.

Turgus didelis. Juk greit ir šv. Antano, dar buvo perkančiuju gėlių ir daigų – begonijų, serenčių, pelargonijų, ir svyrancių gėlių, kurių kainos svyravo nuo 3 iki 15 eurų. Pirkėja apgailestavo, kad šalnos nukando jau pasodintų ant kapų gėlių žiedus, ir sako, kad pažeidė šaknis, todėl nutarė apsodinti nedideliais klevukais, kurie, anot pirkėjos, nežydi, bet gražiai atrodo. Kaip atsimena vyresnėji, kaimo žmonės šv. Antaną laikyda saugotoju nuo gamtos stichijų šėlsmo. Melsdavosi tądien, kad viesulai stogų nenuplēšytų, pasėlių neišguldytų. Aukštaitės moterys per Antanines linų neverpdavo, nes augančius laukuose gali „rūdas“ nudeginti. Manyta, kad tai toks reiškinys, kai kažkur tolį žabuoja, bet griaustiniu nesigirdi. Ir augalus nuo to tariamai nusejančios rudos dėmės. Dar įdomesnis yra draudimas tądien eiti į medžioklę. Mat tikėta, kad išsauta kulką sugrižtantis atgalios ir galinti susprogdinti šautuvu vamzdį, o kartu sužeisti ir pati medžiotą.

Antai ir ūkininkų pora šnekučiausi, kaip kadaise šienapjūtę pradėdavo per Antanines, pradidge nuvarę, galulauky sustodavo, dainą užtraukdavo. „Kaip gražiai sužvengėdavo plakamų dalgų garsai“, „O vainikus taigi nešdavom, kai gerai suteimsta, ant durų pakabinam, kad ryte būtų netikėtumas“, – pasidalino atsiminimais, siūlydami kviečių, grikių „babkai“, pašarų vištoms. „Gaila, o gal ir natūralu, juk vis labiau tobulėjame, bet kad jau mažai kas težino, kas tas dalgis ar galulaukis, gal ir ne-

sakė, kad laukia ir svečių, ir kažkur vakaroti vyks, todėl sprandinės kepsnius gaminis pati, tad ir recepto nepagailėjo, patardama jau raugti šviežius agurkelius, pirkti šviežias bulves:

Patielialui pagaminti reikės: kiaulienos sprandinės (apie 1 kilogramo), žiupsnelio druskos, pipirų, kelių skiltelių česnako, įvairių prieskoninių žolelių (gali būti ir džiovintas žolelių mišny), spanguolių uogenės arba džemo (pagal skonį ir iš rūsio), 4–5 šviežių bulvių arba daugiau, priklaušomai, kiek draugų vaišinsite, džiovintų slyvų ir abrikosų.

Pirmiausia sprandinę įtriname išspaustais česnakais, pipirais, druska bei prieskoninėmis žolelėmis ir paliekame marinuotis 5–6 valandas arba per naktį.

Išsimarinavusiaime kepsnyje kas kelis centimetrus padarome nedideles ipjovas („kišenes“), į kurias įdedame po slyvą ar abrikosą. Kepsnio viršu aptepame spanguolių džemu arba uogiene, įdedame į kepimo rankovę, ten pat sudedame ir nuluptas nepjaustytas bulves. Kepame apie pusantros valandos 200 laipsnių temperatūros orkaitėje.

Kepsnys patiekiamas su įvairovių salotomis, tačiau labiausiai tinka greito rauginimo švieži agurkai. Kepsnys skanus ir šaltas, jeigu ilgiau gamtoje užsibūsite. Skanaus!

Kaip skelbiama ekstremalioji situacija dėl sausros?

(Atkelta iš 3 p.)

paunksnė ganykloje, vidurdienį gyvulių parginimas į tvartus, gyvūnų aplaistymas vandeniu. Tvirtuose, kuriuose laikomi gyvuliai, taip pat paukštintinkystės ūkuose, turi būti užtikrinta pakankamai efektyvi vėdinimo sistema, o jos gedimo atvejais – alarmo sistemų funkcionavimas.

Gyvūnų laikytojai, pastebėję šiluminiam perkaitimui bei saulės smūgiui būdingų gyvūnų būsenos pakitimui (dažnai paviršinių kyvavimų, stiprų prakaitavimą, nerimą, sutrikusią judesių koordinaciją), visų pirmą, privalo apsaugoti gyvūnus nuo tiesioginių saulės spinduliu, atvésinti juos įrengiant pavésines, apipilant vandeniu ir dėl tolesnio gydymo kreiptis į privačius veterinarijos gydytojus.

Karščių metu gyvūnus puola kraujasiurbiai vabzdžiai. Gyvūnų laikytojai turėtų pasirūpinti gyvūnų apsauga nuo vabzdžių. Ganyklose ganomis gyvuliams šios priemonės turėtų būti naudojamos reguliarai, atsižvelgiant į priemonių naujodimo instrukcijose nurodytus naujodimo reikalavimus. Apsaugos nuo vabzdžių priemonių galima įsigyti veterinarijos vaistinėse.

Aukšta lauko temperatūra bei drėgmė keičia gyvūnų gerovės sąlygas juos vežant. Vežėjai ir gyvūnų palydovai turėtų atkrepti dėmesį į transporto priemonių būklę karščių metu, užtikrinti, kad jose veiktu gydymo, vėdinimo bei alarmo sistemų įrenginiai, vežimo metu būtų suteikiamas didesnis plotas gyvūnam, ypač ilgų kelionių metu. Turi būti pakankamas kiekis pakratų, pašaru, daugiau vandens atsargų. Nereikėtų planuoti ilgu kelionių karščių metu, geriau tai daryti vėlesniu paros metu. Trumpas keliones, vežant gyvūnus į skerdyklas, reikia planuoti anksti ryte ar vakare. Vairuotojai ir palydovai turi užtikrinti, kad kelionei užtrukus ar nutrūkus būtų pasirūpinta gyvūnais, numatyta, kur juos iškrauti, žinoti, kur kreiptis veterinarijės pagalbos, veterinarijos gydotojams-inspektoriams pareikalavus pateiktai skubios veiklos planus.

Kelių transporto priemonėse turėtų įrengta temperatūros kontroles sistema, taip pat tokius duomenų registravimo įrenginius. Davikliai turi būti išdėstyti tose sunkvežimio

dalyse, kurias, atsižvelgiant į konstrukcines charakteristikas, galėtų labiausiai paveikti nepalankiausios oro sąlygos. Prie tokiu būdu gautų temperatūros duomenų nurodoma data ir, pareikalavus, jie pateikiami kompetentingai institucijai. Kelių transporto priemonėse turi būti įrengta alarmo sistema, kuri praneštų vairuotojui, kai garduoja, kuriuose laikomi gyvūnai, temperatūra pasiekia aukščiausią arba žemiausią ribą.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad visos ilgos kelionės turi būti iš anksto planuojamos, numatant privalomus sustojimus gyvūnams pašerti, pagirdyti ar poiliui.

Reikėtų riboti fizinių aktyvumą ir buvimo karštyje trukmę:

- karštuoju metu laiku fizinius darbus, jei dirbama arkliu, reikia atlitti rite ar vakare, karštomis ir tvankiomis dienomis patariama riboti fizinių aktyvumą, pavojingiausias laikas – nuo 11 iki 17 val.;
- riboti buvimo trukmę karštoje aplinkoje, vengti saulėkaitos, tiesioginių saulės spinduliu poveikio.

Karščio metu gyvūnai nukenčia dėl:

- saulės nudegimų;
- perkaitimo, vadinamojo šilumos smūgio;
- saulės smūgio;
- hipoksijos (deguonies bado).

Kylant sausros pavojui, reikia:

- vykdyti nuolatinę augalų ir dirvos stebėseną;
- riboti vandens naudojimą drėkinimui;
- nusistatyti prioritetinius pasėlius, kurie, esant galimybei, turi būti drėkinami. Daugiametės augalams skirti mažiau dėmesio (mažiau drėkinti);
- esant galimybei, drėkinti per šaknų sistemą kuo lėčiau. Tai padeda augalamams vystyti gilesnę šaknų sistemą, kuri leidžia geriau išgyventi sausringą periodą;
- riboti cheminių augalų apsaugos priemonių ir trašų naudojimą. Planuojant augalų trėsimą, daugiau dėmesio reikia skirti subalansuotai augalų mitybai elementais, didinanciais atsparumą sausroms – kaliu, mikroelementais. Dėl galimų dažnesnių ligų ir kenkėjų protriukų augalų apsaugos nuo žaladarių programose turi būti numatytos veiksmingiausios priemonės.

Krašto istorijos tėkmė nuo Henrico Šliagerio iki Motiejaus Mikitinyčiaus (III)

(Atkelta iš 5 p.)

Prienų įkūrimo dokumentu, kreiptis dėl jo į Lietuvos istorijos institutą ar garbius Vilniaus universiteto profesorius. Ko nėra, to ir negalima sugriauti. Negriauna Prienų istorinio įvaizdžio, jo garbės. Noriu prie tos garbės ir pasididžiavimo svarai prisidėti – su istorine tiesa ir išmanymu, atsakingiems žmonėms vertinant kvalifikaciją, o ne žmogaus pilietinį kryptingumą. Dėl to visiems mums reikia išsiųsus dirbtį. Ne tik aš, bet ir daugelis Prienų krašto žmonių kol kas krašto istoriniame pažinimine (nekalbu apie kitas kultūros sritis) matome tik šio svarbaus darbo imitaciją. Gerbiu kolekcininkus, genealogijų sudarytojus. Bet jie neaprépdami krašto istorijos vientisumo, geriausiu

atveju, gali tik šiek tiek padėti iliustruoti krašto istoriją. Keli tūkstančiai Prienų krašto garbes ženkli guli Lietuvos ir Lenkijos archyvuose. O kiek dar neužrašyta šimtų mūsų tremtinijų, partizanų giminių atsiminimų. Tai – darbo barai, kuriuose turėtų pasidarbuti kvalifikuoti istorikai...

Kitame straipsnyje rašysiu apie neeilinio krašto valdovo Motiejaus Mikitinyčiaus (Holovčinskio), LDK Ponų Tarybos nario, 32 metų veiklą (1507–1539) Birštono, būsimajame Prienų, Jiezno, Balbieriškio, dalių Marijampolės regione. Taip pat pateiksiu įžvalgų, kaip mūsų krašto garbingą istoriją įkūnysi Prienų krašto atsinaujinimo planus.

Bus daugiau

Vytautas Kuzmickas, istorikas

Patikslinimas

Antrojoje straipsnio dalyje („Gyvenimas“, Nr. 37 (10580)) su rubrika „Krašto pirmųjų gyvenviečių paminėjimo abécéle“ įsivėlė klaida, turi būti „Dešinysis Nemuno krantas greičiau buvo apgyvendintas...“

Partijos bičiuliams surengė Padėkos šventę

„Padėkos žodis yra kaip vaistas, reikalingas žmogui – ar laimi sporto rungtynę, ar mene, ar politikoje – jis yra vertingas, todėl gera ir gražu dėkoti,“ – kalbėjo Seimo narys Robertas ŠARKNICKAS. Birželio 11 dieną šiai žodžiai jis pasveikino Lietuvos valstiečių ir žaluijų sajungos Prienų skyriaus narius, susirinkusius į jiems skirtą Padėkos šventę Pašventupio kaime.

Politikas dėkojo nariams už prisidėjimą prie vertybinių dalykų valstybėje ir linkėjo išlikti bendrystėje, toliau auginti ir plėsti skyrių. Prienų skyriaus pirmininkė Laimutė Jančiukienė partijos bičiuliams nuoširdžiai padėkojo už susitelkimą savivaldos rinkimams, kurių metu iškovoti trys Savivaldybės tarybos nariai mandatai, pelnyta koalicijos partnerių pasitikėjimas ir vicemerės postas. Ji pabrėžė, kad kiekvienas partijos bičiulis, pagalbininkas, nepaisant jo vienos rinkiniame sąraše, skyriui yra svarbus, ir kartu su R.Šarknicku aktyviausiemis nariams ieteikė LVŽS pirmininko Ramūno

Karbauskio padėkas ir ženklius. Savo mintimis apie savivaldos darbo svarbą pasidalino Lietuvos valstiečių ir žaluijų sajungos frakcijos Savivaldybės taryboje seniūnė Rita Keturakiene, nariai Jonas Vilionis ir Artūras Buitkus. Europarlamento Bronio Ropės nuoširdžiausius sveikinimus skyriaus nariams ir svetingam sodybos šeimininkui Jonui Vilioniui perdaivė Eimantas Bičius.

Geras oras, skambi muzika, skanius lauko pikniko vaisės, pramogos suaugusiesiems ir vaikams – šventės organizatoriai pasirūpino, kad sekmadienio popietė partijos nariai,

LVŽS Prienų skyriaus atstovai Savivaldybės taryboje: J.Vilionis, R.Keturakiene ir A.Buitkus, skyriaus pirmininkė, vicemerė L.Jančiukienė su Seimo nariu R.Šarknicku (antras iš kairės).

atvykė su šeimomis, giminaičiais ir bičiuliais, jaustusi patogiai ir pasimėgautu nuoširdžia draugija. Pasak J.Vilionio, tokis renginio formatas

leidžia geriau vieniems kitus pažinti ir suprasti, kasyra labai svarbu ne tik šeimose, bet ir politikoje.

„Gyvenimo“ informacija

Reklama

PASLAUGOS

Pilnas pamatų įrengimas (nustumydmas, polių grėžimas, rostverkas, armatūros karkasai, apšiltinimas ir užpylimas). Tel. 8 620 85350.

Betonavimo, mūrinimo ir griovimo darbai. Tvorų montavimas. Tel. 8 600 96 399.

DURYS – PER 3 DIENAS!

„ŽMONIŠKOMIS KAINOMIS“

Gaminu duris – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniam pastatams ir rūsiams. Tel. 8 653 93 193.

PRANEŠIMAS APIE PERKAMĄ ŽEMĘ MIŠKAMS ĮVEISTI

VĮ Valstybinių miškų urėdijos Prienų regioninis padalinys perka žemę, skirtą naujiems miškams įveisti. Pirkimo procedūros vykdomas kiekvieną metų ketvirtį. Pirkimo dokumentai talpinami interneto svetainėje www.vmu.lt skyriuje „Administracinė informacija“, „Skelbimai“, „Žemės, skirtos naujiems miškams įveisti, pirkimai“. Tel. pasiteirauti: +370 610 384 76.

Reklama

PASLAUGOS

Kaminų įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminų valymas. Tel. 8 645 87 304.

Nebrangiai atvežame sijotą kokybišką juodžemį, maištą su kompostu. Vežamas kiekis – nuo 4 iki 10 kub.m. Tel. 8 609 66 753.

Dažome medinius, fasadinius namus bei stogus savo ir užsakovo medžiagomis. PATIRTIS. KOKYBĖ. Tel. 8 636 94394.

Stogų fasadų, trinkelų plovimas atnaujinimas, dažymas. Tel. 8 631 91 211.

Reklama

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda **MALKAS**, supjautas kaledėlėmis, rastukais. Skubiai, nemojamai pristato jums patogiu laiku. Tel. 8 672 51 171.

Parduodu sausas, kapotas malkas, laikomas po stogu, vežame ir mažais kiekiais. Medinius lauko tualetus, pavésines. Išrašome saskaitas. Tel. 8 648 61 061.

Nebrangiai parduodame įvairias skaldytas malkas. Tel. 8 614 97 744.

Įvairios prekės

Parduodami nauji šaldytuvai ir šaldikliai „Snaigė“. **Vasarinės nuolaidos ir garantija 5 metai.** Pristatymas į namus nemokamas. Tel. 8 675 50 466.

Delfi TV programma

2023.06.15-2023.06.18

KETVIRTADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Alfo didysis šou (35)
10:00 Orijaus kelionės
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto
12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotiniai kelialai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (24)
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (7)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga
16:30 Delfi R. Naujienos rusų kalba
17:00 Iš esmės su A. Peredniu
17:55 Kenoloto
18:00 Pas Edita
18:30 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
19:00 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (25)
20:00 Pas Edita
20:30 Šeima ant ratų. Afrikos link (29)
21:00 Jūs rimtai? (41)
21:30 Savaitės kriminalai su Jauniumi Matoniui
22:00 Automobilis už 0 Eur (114)
22:30 Jēga ir Kenoloto
22:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (21)
23:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (22)
00:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (23)
10:35 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (24)

20:00 Sporto baras (21)
21:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
21:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
22:00 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Sporto baras (21)
10:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
10:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto

12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotiniai kelialai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (25)
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Sporto baras (21)
10:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
10:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto

12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotiniai kelialai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (25)
03:35 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Sporto baras (21)
10:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
10:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto

12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotiniai kelialai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (25)
03:35 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Sporto baras (21)
10:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
10:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto

12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotiniai kelialai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (25)
03:35 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Sporto baras (21)
10:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
10:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto

12:00 Feigino pokalbiai
13:00 Egzotiniai kelialai
13:30 2800 km Dunojumi baidare su A. Valujaviciumi (25)
03:35 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (8)
15:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
07:00 Delfi diena. Svarbiausiai įvykių apžvalga (k)
08:30 Egzotiniai kelialai
09:00 Sporto baras (21)
10:00 Ką žmonės dirba visą dieną (19)
10:30 Atrask Latviją Su Gabriele ir Sauliumi (2)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto

2023 m. birželio 14 d.

SIŪLO DARBA

Viešbučiui-restoranui
Birštone reikalinga:

* ūkvėdys – dirbtu puse etato;
* indų ploveja (-as);
* picų kepėja (-as).

CV galima siųsti el.paštu:
pusynebirstone@gmail.com
Tel. +370 698 46 063

Įmonėje reikalingi darbuotojai:

Pagalbinis darbininkas. Atlyginimas į rankas nuo 800 iki 1100 Eur.

Operatorius mašinistas briketų ir granulių ciechouse. Atlyginimas į rankas nuo 1100 iki 1500 Eur.

Sargas-kūrikas. Atlyginimas į rankas nuo 700 iki 800 Eur.

Jei susidomėjote, galite su mumis susisiekti: tel. +370 698 46 063,
el.paštu: strieliulentpjuve@gmail.com arba atvykti į vietą pokalbiui, adresu: Liepų g. 91, Strielčių k., Prienų r.

PERKA

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atskaito iš karto. Išsiivežame.
Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

Įmonė perka galvijus geromis kainomis. Tel. 8 613 79 515.

Įvairios prekės

Perku traktorių, javų kombainą, mėšlo kratyvą, grūdų sėjamają.
Tel. 8 630 93 471.

PERKA GALVIJUS

KARVES, TELYČIAS, BULIUS PAGAL SKERDENAS ARBA GYVĄ SVORI.

SVERIA, MOKA IS KARTO, PAIMA PATYS.

Tel.: (8-614)93124

UAB Suvalkijos veršeliai
brangiai perka veršeliaus.

Tel. 8 634 23 551.

„Gyvenimo“ redakcijoje
priūmami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkaviškio miestų ir rajonų laikraščius.

Alytaus Naujienos

Suvalkietis

Santaka

GRANDIOSIS MIEGAMAS LAVAS

GR

Nuo knygu lentynų – į gamtos glēbį

Populiari, nuo mokyklos laikų žinomą, Apšvietos epochos šūkį „Atgal į gamtą!“ mintyse ir realybėje atgaivino Prienų Justino Marcinkevičiaus viešosios bibliotekos bibliotekininkai išvyka į labiausiai nuo Prienų į rytus nutolusią Stakliškių seniūniją, garsėjančią gamtinio reljefo įvairove.

Kelionės tikslas – aplankytį šalia Užuguočio esančias gamtos įdomybes ir grožybes. Pažintį su vietove pradėjome dar pačiamė Stakliškių miestelyje. Seniūnė Nijolė Ivanovičė mielai parodė šalia centrinės aikštės pradėtus ir tėsiamus darbus – formuojamą Stakliškių istoriją atspindesiant „Atminimo kalnelį“. Rémėjų, savanorių, seniūnijos darbuotojų dėka ten jau klestia augalai, įrengti takai ir apšvietimas.

Pasidairę po Stakliškes, keliavome į Užuguočių ir visai šalia jo esantį Antaveršio kaimą. Čia nepamainoma gide tapo Dzūkijos-Suvalkijos saugomų teritorijų direkcijos kultūrologė Rita Balsavičiūtė. Ji, neabejotinai, apie kiekvieną gamtos objektą žino viską – nuo mokslinių tiesų iki sakmų, legendų ir padavimų – ir moka apie viską vaizdžiai papasakoti. O tų objektų – ne vienas. Ką pamatėme ir išgirdome iš Ritos lūpų bandysiu čia glauastai perteikti.

Zygi pradėjome prie Gelionių kalvos, vienos aukščiausių vietų Mergiškių kraštovaizdžio draustinyje. Netolimaus – dvi garsios, ledynmečio suformuotas ir savotiškos

mistikos apgaubtos duobės. Viena jų – Antaveršio, pramenanti Aukštadvario Velnio duobę, ypatingo statumo ir gylio, su neįšdziustancią dauba. Tautosakoje kalbama ir apie joje neva nuskendusią bažnyčią, ir apie pradingstančius gyvūnus, o pietiniamame duobės šlaite stūkso garsusis „Velnio akmuo“, kur naktinis esą lankydavęs velniai. Kita duobė – Gelionių, su paslaptingai tyvuliuojančiu žalsvu vandeniu, pramenanti apvalų krateriuką, tad neatmestina ir meteoretinės kilmės hipotezė. Vietinė tauatosaka sako, kad „naktinis čia vaidenasi, pasirodo šuniukai ir laksto, pačioj duobėj kažkas cypia, verkia ir plaukia. Naktį matomi balsvai šviečiantys kamuolai, vietinių žmonių vadinti „mažų vaikelių velemis“.

Matėme ir ant minėtos Gelionių kalvos išskirus Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Oro erdvės stebėjimo ir kontrolės valdybos radiolokacinių postų.

Šalimais esančiame miške aplankėme Ustronės riedulyną, padavimose žinomą kaip „Akmenų kalnas“. Riedulaičionai atvilkli ledynų ir dengia statų kalvos šlaitą, šitaip ji

apsaugodami nuo slinkties. Tokiu riedulynu Lietuvoje iki šiol nebuvu žinoma, bent jau Dzūkijoje-Suvalkijoje jie labai reti ir tie patys gerokai apnaikinti. Prieš keletą metų šlaitą, kurio aukštis apie 30 metrų, sutvarkė skautai: nuo riedulų nuvalė samanas ir kerpes, nurinko sausas šakas. Buvo surastas akmuo su dubeneliu, galbūt menantis pagonybės laikus ir naudotas apeigoms.

Tą dieną tiesiog norėjosi pabūti gamtos vaikais ir pasigérēti tyvuliuojančiais vandens telkiniais, gausiai žydičiomis lankomis ir pievomis: kalbama, kad būtent Stakliškių Užuguočio krašte jos spalvingiausios, tapybiškiausios ir patraukliausios akiai.

Kam turėtumėme dėkoti už visos išvykos išpūdžius ir geras emocijas? Visą organizacinių darbų su meile ir kruopščiai atliko (tą jaučiame) Stakliškių seniūnijos bibliotekininkės: Danutė iš Stakliškių, Rasa iš Užuguočio ir Živilė iš Vyšniūnų bibliotekų. Jų, draugiškų ir išradinę, dėka iškvėptai ir gaivai žengiamė į vasarą.

Marytė Žaromskienė

„Gyvenimas“ –
laikraštis Jums
ir apie Jus!

Aukščiausios rūšies
pavasarinėmis kainomis

Akmens anglis – palaida ir fasuota.
Pjuvenų briketai – beržo, uosio.
Durpių briketai – didmaišiuose.
Medžio ir durpių granulės – fasuotos.
Atvežame.

GRASTA Tel. 8 687 36216
Kęstučio g. 97, Prienai

UAB „TAUROLIS“
BRANGIAI PERKA
Bulius, telyčias, karves.
Atsiaskaitome iš karto. Mokame
6 ir 21 proc. Vežame į Lenkiją.
Tel. 8 687 73 691

Dalyvavome „Lietuvos taurės“ varžybose

Šią metų birželio 3–4 dienomis Vilniuje, DELFI sporto arenėje, vyko 18-osios „Lietuvos taurės“ (2-ojo etapo) badmintono varžybos. Jose dalyvavo Balbieriškio badmintono klubo „Svajonė“ žaidėjai: Gerda Trakymaitė žaidė stipriausioje suaugusiųjų A grupėje, Rokas Barakauskas varžėsi stipriausioje jaunimo A grupėje, o Dainius Zinkus – suaugusiųjų B grupėje.

Šiose varžybose geriausiai sekėsi Rokai Barkauskui. Vaikinų vienetėje Rokas iškovojo pirmą vietą Respublikoje, mišriame dvejetė – antrą vietą, o vaikinų dvejetė buvo ketvirtas. Gerda Trakymaitė žaidė trijose kategorijose – vienetų, dvejetų ir mišrių dvejetų. Visose trijose kategorijose Gerda tarp geriausiai Respublikos žaidėjų liko 7–8 vietoje.

Dainius Zinkus vienetėje iškovojo devintą vietą, o vyrų dvejetė užėmė 7–8 vietą.

Suaugusiųjų B grupėje žaidė ir

Prienų badmintono klubui atstovaujantis Dalius Juodsnukis. Vyrų vienetėje Dalius iškovojo antrą, o vyrų dvejetė – ketvirtą vietą.

Birželio 8–11 dienomis Panevėžyje vyks tarptautinis badmintono turnyras „RLS Lithuania International 2023“. Siame turnyre dalyvauja 343 sportininkai iš 35 šalių, tarp jų – ir visi pajėgiausiai mūsų šalies badmintonininkai. Lietuvių moterų dvejetė rungtynėje atstovaus keturių mūsų šalies poros: Samanta Golubickaitė ir Vytautė Fomkinaitė, Vaida Sluš-

Tarptautinis šiuolaikinio cirko festivalis „Cirkuliacija“ vyko ir Prienuose

Birželio 7 d. į Prienus atkeliao tarptautinio šiuolaikinio cirko festivalio „Cirkuliacija“ renginiai.

Dalės Lazauskienės nuotrauka. Dinamiškas, įtraukiantis vaidybines situacijas, tradicinio cirko triukus (žongliravimas, manipuliavimas daiktais), akrobatikos ir gatvės šokio elementus – tokį netiketą šiuolaikinį pasiodymą prieniečiams surengė marokiečių cirko trupė „Colokolo“.

Festivalio programa buvo orientuota į veiklas, skirtas Lietuvos kultūros centrų darbuotojams ir Baltijos šalių šiuolaikinio cirko menininkams. Susitikimą vedė kultūros mediatorė iš Brazilijos Ana Moraes. Su ja grupė lankėsi Prienų Justino Marcinkevičiaus viešojoje bibliotekoje, kurioje susipažino su poeto Justino Marcinkevičiaus kūryba, apžiūrėjo poeto memorialinį kambarį ir jo asmeninę biblioteką. Vėliau festivalio svečiai patraukė į Prienų Beržyno parką, kuriame jie leidosi į tolesnę Prienų kultūros lobijų paešką, atliko jiems paskirtas užduotis.

Vakare daugybė žūrovų į Laisvės aikštę sukvietė cirko trupės „Colokolo“ iš Maroko pasakojamas cirko šou „Qahwa Noss Noss“. Meni-

ninkai kūno kalba papasakojo apie populiarią Maroko kavinę, perteikėjos herojų kasdienybę, su kuria žūrovai susipažino keliaudami nuo vieno veikėjo prie kito per komiškas, poetiškas ir akrobatiškas situacijas.

Tarptautinis šiuolaikinio cirko festivalis „Cirkuliacija“ vyko birželio 3–11 d. Kaune, Vilniuje, Prienuose, Šiauliuose ir Varėnoje. 2023 m. tema – „Nuo migracijos prie cirkuliacijos“. Festivalių iš dalies finansuojama Lietuvos kultūros taryba ir Kauno miesto savivaldybė. Prienų kultūros ir laisvalaikio centras bei Prienų rajono savivaldybė yra šio projekto partneriai.

Parengta pagal Prienų kultūros ir laisvalaikio centro informaciją

nienė ir Gerda Trakymaitė, Viltė Paulauskaitė ir Monika Sukackaitė, Jorūnė Šalnaitė ir Jorė Kavaliauskaitė. Džiugu, kad į šį turnyrą pa-

kviesta ir mūsų rajono badmintonininkė Gerda Trakymaitė.

Rymantas Sidaravičius
Badmintono klubo „Svajonė“ vadovas

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOSES, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISÉSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavadutoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebutinai sutampa su laiškų autoriių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
REMIMO
FONDAS

R remia rubrikas
„Koks tu ir aš –
tokia Lietuva“ ir
„Tai, kas
išaugina...“

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Ofisielinė spauda. Apimtis – 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais –
1400 egz., šeštadieniais – 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus Spaustuvė“, Seirijų g. 17,
tel. (8 315) 73786.

A
ALYTAUS
SPAUSTUVĖ